

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 6 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne onkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Sklican je prvi občni zbor Slovensk. društva.

Novo politično „Slovensko društvo“ je sedaj toliko uže na trdnih nogah, da zamore prihodno nedeljo obhajati prvi svoj občni zbor, to pa v Mariboru. Tukaj ponatisneno vabilo kaže, kdo bode govoril in o čem se bode sklepalo, sploh kako se bode vse ondi vršilo! Kdor zamore, zlasti iz Maribora in okolice, iz mest, vasi in krajev blizu železnice, ta se naj udeleži!

P. N. Uljudno ste povabljeni priti k prvemu občnemu zboru Slovenskega društva v nedeljo 10. septembra t. l. ob 3. uri popoldne v dvorani g. Wiesthallerjeve gostilne „zur Stadt Wien“ v Mariboru.

Črtež:

1. Nagovor predsednikov.
2. Vsprejem novih društvenikov.
3. Politične razmere in potrebe štajerskih Slovencev. Govori g. Herman.
4. Šolske razmere in potrebe štajerskih Slovencev. Razlaga č. g. Božidar Raič.
5. Gospodarske razmere in potrebe štajerskih Slovencev. Razlaga g. dr. Gregorčec.
6. Volitev novega predsednika in odbora.
7. Državni poslanec in podpredsednik gospod baron Goedel poroča o svojem delovanju v državnem zboru.
8. Sklep.

V imenu odbora Slovenskega društva:

Dr. Radaj, predsednik.

Blagi rodoljubi slovenski! Dovolj znano je, kako smo, zlasti štajerski Slovenci, v političnem, šolskem, in na kmetih tudi v gospodarskem oziru na slabem. Vsak domoljub ima sveto dolžnost temu, kolikor mu je dano, v okom prihajati. Združena molitev velja pri Bogu največ in združene moči zdajo na zemlji povsod!

Kaj pomagajo nam najlepše postave o jednakovopravnosti, če pa so le na papirji, če se jim tisti ustavljajo, kateri bi jih imeli izvrševati? Mariborski finančni svetovalec g. Birnbacher je na

primer g. Vertnikovo iz Ormoža slovensko pritožbo o previsokej pristojbini rešil nemški in v Gradec vprašal, kaj ima storiti, ker g. Vertnik nemškega odgovora ne sprejme? To je storil g. Birnbacher, čeravno vé, da je uže l. 1871 bilo zaukazano „slovenske vloge slovenski reševati, če ne, bo vsak uradnik, kateri tega storiti ne zna ali neče, takoj prestavljen.“ Slovenskemu uradovanju pri sodnijah še vedno kljubujeta Waser in Schmerling in se ustavljata samemu ministru. V Mariboru sta ukazala izbrisati slovenski vpisek v gruntnih bukvah, čeravno ga je sodnija sama vpisati zaukazala.

Šolske zadeve so se pa zadnji čas mnogo shujšale Slovencem na kvar. Kakor nekdanj pod nemško-liberalnim ministerstvom g. Šuman in g. Pajk, tako sta sedaj slovenska profesorja g. Borstner v Celovci in g. Žitek v Ptujii na Nemško prestavljena, prvi na prusko mejo v Weidenau, drugi v Leoben. Na njuno mesto prideta 2 trda nemca. Slovenec toraj zgubi slovenski kruh, a dobi tujec nemec, ki slovenske dece gotovo ni jednako slovenskim profesorjem učiti zmožen, ker slovenski ne zna.

Kako kmetski stan propada, kako posestnike z domačij izganja neusmiljeni kapital, to je znano; kako se slovenskemu kmetu na korist malo ali nič slovenskega poduka gospodarskega ne privoščii, to vidimo in čutimo!

Vrhu tega punta se zoper nas lastna kri, odpadniki, renegatje, Judeži. Ti so v zvezi z nemškimi liberalci zadnji čas močno začeli upijati in si celo slovensk listič omislili, da bi narod leži pačili in motili. Treba nam je toraj svoj glas povzdignoti. To pa najleži in popolnem postavno storimo, ako pristopimo Slovenskemu društvu in se v obilnem številu udeležimo njegovega prvega občnega zbora. Storimo toraj, kolikor vsak zamore, zlasti iz Maribora in okolice. Brez žrtve ni borbe, brez borbe ni zmage!

Konečno opozorujemo na to, da bode pri tej priložnosti tudi naš velespoštovani državni poslanec g. Baron Goedel poročal o svojem delovanju v državnem zboru.

Sklicani občni zbor Slovenskega društva je toraj vsestranski važen in pomenljiv!

Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kaljivost semena zanesljivo spoznati.

Navadno se skuša ali je seme kaljivo ali ne tako, da se seme na zrna sošteje in potem šteto seme v vodi od 30—40° C. topli zmoči in potem kaliti da. Iz dobljenih kali se sklepa potem na odstotke kaljivega semena. Ta pot pa potrebuje mnogo časa in toraj tam, kjer je treba hitro se o kaljivosti kterega semena prepričati, ni porabna. Da se hitro kaljivost semena spozna, se mora seme na ogenj dati in sožgati. Slabo in nekaljivo seme zgori počasno in le malo dima od sebe daje. Dobro in kaljivo zrno v ognju skače, se preobrača in med pokanjem in praskanjem gori. Pokanje pa je toliko močnejše, kolikor je seme debelejše. Drobnejše zrno pa se posamezno na žareče oglje, še boljše na razbeljeno železno ali plehasto ploščo dne. Debelejše seme, kakor želod, kostanj se neposredno v ogenj vrže in potem se skrbno opazuje, kako se seme v ognju obnaša. Drobno zrno se bodé na prevedani način obnašalo, debelo zrno pa glasno v ognju razpoči. Če se na tak način določeno število sožge, prerajtati se da koliko odstotkov je v določeni meri semena kaljivega, koliko nekaljivega vmes.

Kako na zanesljiv način agrež pomnoževati.

Agreževi rezniki posebno nekterih in ravno najbolj priljubljenih sort véasih prav radi ne poganjajo in se zaraščajo. Zato je novi način, kako jih pomnoževati, vreden, da se razglasi.

V ta namen se onemu grmiču, kterega pomnožiti hočemo, vse vejice do tal porežejo. Spomladi agreževi grmič mnogo mladih vejic požene, izmed kterih se le najkrepkejše pusté, druge pa porežejo, dokler so še vse zeljnate. Drugo spomlad, predno začno gnati, se te mladike ravno na tla položé in ali z lesenimi kavklji ali se križajočimi klini k zemlji pritrdé. Brž ko popki začno gnati, poženo vse oke ravno ležeče vejice in v kratkem času vzrastejo mladike po 15—20 centimetrov dolge, kajti agrež krepko in bujno raste. Ko so mladike do te dolgosti porastle, se z dobro redívno če mogoče peščeno prstjo obsujejo, s prva le bolj plitvo, pozneje pa po času globokeje, tako da sred meseca septembra mlade vejice okoli 10 do 12 centimetrov globoko v nasuti prsti stojé.

Ako se pri dolgi suši rastline od časa do časa zaljijejo, dobi vsaka posamezna vejica korenine in primeri se, da se od jednega prvotnega grmiča nad 100 dobro okoreninjenih grebenic jeseni odrezati more. Te grebenice se potem v drevnico primerno presadé ali že jeseni ali zaran spomladi in v jednem letu je mladih zasajanic na

izbiro dosti. Tudi bolj občutljive sorte tako ne odrečejo in za to je ta način pomnoževanja agreža kot najboljši vsega priporočevanja vreden.

Kurje uši. Ta mrčes se pre po skušnji starega kokošinka prežene, če se na sedežne drogove, na kterih kokoši po noči posedajo, nekoliko kapljic petroleja kane. Petrolej vzleze sedečim kokošim v mali meri po nogah gori v perje, tako da živalim samim ne škoduje, uši pa uniči in prežene. Ta sredstvo je dober kup in ni škodljivo.

Bersa na vinu. Ako je sod poln in trdno zabít, se mu ne bode nič berse vrh vina naredilo. Ako pa je sod nekoliko prazen ali kakor pravijo na vanek, se more nekoliko prazen prostor požvepliti in tudi tako bode vino čisto ostalo.

Štacij za plemške žrebce je letos v Avstriji 447, žrebcev 1632, ubrejenih kobil 85953, od teh je na Štajerskem 35 štacij, 134 žrebcev, 6120 kobil.

Črn razsaja in svinje pobira v mariborskem okraji, posebno v Razvanji, Hočah, Slivnici, Skokah in Dobrovcah.

Sejmi na Hrvatskem: 14. sept. Križevci, 16. Sisek, 20. Glina, Gorica, Koprivnica, Virovitica; na Koroškem 11. sept. Jezero, 14. sept. Gradiše, 15. sept. Tribinje; na Kranjskem 9. sept. Lukovec, Bučeča vas, Lašče, 11. sept. Prem, Ljubljana, Črni vrh, št. Vid, 14. Žužemberk, Brusnice, Vinice.

Dopisi.

Iz Ptuj. (Naši nemčurji, kakoljubijo Slovence? (Konec.) G. dr. Mihelič, o kterem se tako strašne reči govorijo, da še o njih pisat ne moremo, ptujskim nemškutarjem vendar ne pusti spati. Skoval je prošnjo na deželni šolsk svet, da bi mestna učitelja g. Romih, in g. Arnold bila pregnana, prvi, ker je Slovenec, drugi sicer trd Nemec, ali ker je Slovincem pravičen To prošnjo je Mihaličev ljubljenec, šostar Kropf po mestu raznašal, in kakor se pravi, so jo pod pisali vsi mestni odborniki, in mnogo drugih meščanov. Slednjic so nemškutarski meščani tudi rekodeleem, kteri se Slovincem prištevajo, delo očtegnili (Oj kako ljubijo ti Nemci Slovence! Ured. Dobro nemškutarji ptujski! Kdor nevihto sejtisti bode točo žel. Kaj pa bilo, če bi mi Slovenož obrnoli, in bi rekli: ptujski nemškutar Slovence preganjaš, dobro, tedaj pa mi tebe tudi v maramo; mi se bočemo zanašrejš gesla držat „svoji k svojim.“ Mi pri nemškutarjih nič več kupimo, saj imamo slovenskih trgovcev dovolj. Ti hočeš nam smrt, mi pa te pri življenji podprati nečemo. In hitro bomo videli, kako bode g. Ekl na pragu štacune stoječ, s svojim okrolim obrazom vsakemu kmetu nasproti smehljaj in rekel: no oček, nič ne bote kupili? In mi slovenski kmetje bodemo lahko rekli: ne, pri Te